

تاریخ سم‌شناسی

جلد اول

دوره باستان

تألیف: فیلیپ وکسلر

مترجم:

محمد امراللهی شریف آبادی
(دانشجوی دکتری دانشگاه تهران)

دکتر محمد کاظم کوهی
(عضو هیأت علمی دانشگاه تهران)

۱۳۹۴

سرشناسه	وکسلر، فیلیپ، - Wexler, Philip
عنوان و نام پدیدآور	تاریخ سم‌شناسی دوره باستان / نویسنده فیلیپ وکسلر؛ مترجم محمد امیراللهی شریف آبادی، محمد کاظم کوهی.
مشخصات نشر	تهران: موسسه توسعه دانش و پژوهش ایران، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۲۳ص: مصور، جدول نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۴۹۹۰-۲-۱ / ۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فتیبا
یادداشت	عنوان اصلی: History of toxicology and environmental health. / Toxicology in Antiquity. Volume
موضوع	سم‌شناسی -- تاریخ
شناسه افزوده	امیراللهی شریف آبادی، محمد، ۱۳۴۲ - مترجم
شناسه افزوده	کاظم کوهی، محمد کاظم، ۱۳۴۸ - مترجم
شناسه افزوده	موسسه توسعه دانش و پژوهش ایران
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ ۲۸۰/۱۲۰۲۸
رده بندی دیویی	۹۷/۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۰۷۲۶۴۷

موسسه توسعه دانش و پژوهش ایران

عنوان: تاریخ سم‌شناسی دوره باستان - جلد اول

نویسنده: فیلیپ وکسلر

مترجم: دکتر محمد کاظم کوهی - محمد امیراللهی شریف آبادی

ناشر: موسسه توسعه دانش و پژوهش ایران

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۹۹۰-۲-۱

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

مرکز پخش: تهران، خیابان کارگر شمالی، کوچه فردوسی، پلاک ۸ طبقه پنجم واحد ۱۰

تلفن: ۶۶۹۴۲۹۹۰

فهرست مطالب

۱۱	 سخن ناشر
۱۲	 پیش‌گفتار مترجمین
۱۴	 پیش‌گفتار مؤلف
۱۷	 مقدمه‌ای اجماع به مجموعه‌ها و جلد‌های اول و دوم
	فصل اول: سه شناسی در مصر باستان
۲۳	 ۱-۱ مقدمه
۲۳	 ۱-۲ توصیف مارها: بی‌پایروس برولین
۲۴	 ۱-۳-۱ شناسایی مار
۳۰	 ۱-۳-۲ علائم مارگزیدگی
۳۰	 ۱-۳-۳ پیش‌آگهی
۳۱	 ۱-۳-۴ درمان
۳۳	 ۱-۳-۵ عقرب‌ها
۳۳	 ۱-۳-۶ بی‌پایروس برلین
۳۴	 ۱-۳-۷ کزاز
۳۴	 ۱-۳-۸ مسموم گیاهی و معدنی
۳۷	 منابع:
	فصل دوم: مرگ کلتوباترا: خودکشی با گزش مار یا مسموم شدن توسط دمنانش؟
۴۱	 ۱-۲ اصل و نسب کلتوباترا و پیشینه تاریخی عصرش
۴۶	 ۲-۲ سلطنت، سقوط و مرگ کلتوباترا
۵۲	 ۳-۲ سخن آخر
۵۳	 منابع:
	فصل سوم: میتريداتيس پونتوس و پادزهر فراگیر او
۵۷	 ۱-۳ برتری‌ها
۶۱	 ۲-۳ ثروت دارویی و سمی
۶۴	 ۳-۳ پرهیز از ترور بوسیله سم
۶۶	 ۴-۳ پادزهر اسرارآمیز
۶۹	 ۵-۳ میراث میتريداتيس
۷۵	 منابع:
	فصل چهارم: تریاکا ماگنا: دارویی شگفت‌انگیز برای درمان همه دردها

۷۹	۱-۴ مقدمه
۷۹	۲-۴ تریاق در دوره باستان
۸۴	۳-۴ تریاق در دوره قرون وسطی
۸۷	۴-۴ تریاق در دوره رنسانس
۸۸	۵-۴ نتیجه‌گیری
۹۰	منابع:

فصل پنجم: نیکاندر، تریاکا و الکسیفارماکا: زهرها، سموم و ادبیات

۹۶	۱-۵ تریاک
۹۸	۲-۵ الکسیفارماکا
۹۹	۳-۵ سوال نیکاندری
۱۰۱	۴-۵ سم‌شناسی باستان
۱۰۱	۵-۵ زهرها، سموم و هلاک
۱۰۴	منابع:

فصل ششم: اسکندر مقدونی و سی‌مش‌برک

۱۰۷	۱-۶ روزهای آخر عمر اسکندر
۱۱۰	۲-۶ تئوری‌های امروزی راجع به علل طبیعی
۱۱۲	۳-۶ تئوری‌های امروزی راجع به مسمومیت
۱۱۳	۴-۶ توطئه مسمومیت رودخانه استیکس
۱۱۷	منابع:

فصل هفتم: گیاهان سمی

۱۲۱	۱-۷ سم‌شناسی کلاسیک
۱۲۱	۲-۷ منابع و اطلاعات
۱۲۸	۳-۷ تجزیه و تحلیل
۱۳۲	۴-۷ نتیجه‌گیری
۱۳۳	منابع:

فصل هشتم: پرونده حقوقی علیه سقراط و اعدام او

۱۳۷	۱-۸ مقدمه
۱۳۸	۲-۸ متون تاریخی
۱۴۳	۳-۸ شوکران در متون علمی باستان
۱۴۹	۴-۸ تجزیه فارماکولوژیکی مدرن
۱۴۹	۵-۸ به سوی یک تفسیر مجدد
۱۵۱	۶-۸ نتیجه‌گیری
۱۵۱	منابع:

فصل نهم: غیگوبی در دلفی؛ پیتیا و پنوما، کشف گاز مست‌کننده و فرضیات مربوطه

- ۲۰۲..... ۱۰-۷-۳-۱-۲ معبد آپولو
- ۲۰۲..... ۱۰-۷-۳-۲ نیسا و آشاراکا
- ۲۰۲..... ۱۰-۸ ارتباط تاریخی
- ۲۰۵..... منابع:

فصل یازدهم: مسمومیت با سرب و سقوط امپراطوری روم: اسطوره یا حقیقت؟

- ۲۱۳..... ۱۱-۱-۱ صنعت سرب در روم باستان
- ۲۱۳..... ۱۱-۱-۱ تولید سرب
- ۲۱۴..... ۱۱-۱-۲ آرف سرب
- ۲۱۵..... ۱۱-۲-۱ ارات سرب در انسان
- ۲۱۵..... ۱۱-۲-۱ بر متابولیک
- ۲۱۵..... ۱۱-۳-۱ تصویر بالینی سمیت سرب
- ۲۱۶..... ۱۱-۴-۱ تعیین باسنه شناسی سمیت سرب
- ۲۱۷..... ۱۱-۵-۱ وقوع سمیت سرب
- ۲۱۷..... ۱۱-۵-۱ منابع سمیت
- ۲۱۸..... ۱۱-۵-۲ اثبات مسمومیت با سرب
- ۲۱۸..... ۱۱-۵-۲-۱ تصویر بالینی
- ۲۱۹..... ۱۱-۵-۲-۲ یافته‌های باستان‌شناسی
- ۲۲۰..... ۱۱-۶ بحث
- ۲۲۲..... منابع:
- ۲۲۴..... منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر
- فصل دوازدهم: سموم، جنایتکاران و مسمومیت در روم باستان
- ۲۲۹..... ۱۲-۱ منابع
- ۲۳۰..... ۱۲-۲ سموم
- ۲۳۲..... ۱۲-۳ سموم استفاده شده
- ۲۳۳..... ۱۲-۴ حوادث مسمومیت در دوره جمهوری روم
- ۲۳۶..... ۱۲-۵ جنایتکاران و حوادث مسمومیت در طی امپراطوری روم
- ۲۳۶..... ۱۲-۵-۱ آگوستوس (۲۷ قبل از میلاد تا ۱۴ میلادی)
- ۲۳۶..... ۱۲-۵-۲ تیبریوس (۳۷-۱۴ میلادی)
- ۲۳۷..... ۱۲-۵-۳ گایوس (کالیگولا) (۴۱-۳۷ میلادی)
- ۲۳۸..... ۱۲-۵-۴ کلادیوس (۵۴-۴۱ میلادی)
- ۲۳۸..... ۱۲-۵-۵ نرو (۶۸-۵۴ میلادی)
- ۲۳۹..... ۱۲-۵-۶ سلسله فلاویان (۹۶-۶۹ میلادی)
- ۲۴۰..... ۱۲-۵-۷ هادریان (۱۱۷-۱۳۸ میلادی)
- ۲۴۰..... ۱۲-۵-۸ کومودوس (۱۹۲-۱۸۰ میلادی)

۱۲-۵-۹ کاراکالا (۲۱۷-۲۱۱ میلادی) ۲۴۰

۱۲-۶ نتیجه گیری ۲۴۰

منابع: ۲۴۲

www.ketab.ir

مدتی این مثنوی تأخیر شد

سپاس خدای متعال را که به توفیق او انتشارات مؤسسه توسعه دانش و پژوهش ایران پس از چند سال وقف، مجدداً به عرصه نشر باز گشت. امید است با یاری او، گام‌هایی شایسته در توسعه علمی و فرهنگی بردارد.

اساسنامه مؤسسه توسعه دانش و پژوهش ایران، اهداف این مؤسسه را چنین بیان می‌کند: «تلاش برای ایجاد رشد و تداوم فعالیت‌های پژوهشی و حمایت از پژوهشگران و انجام فعالیت‌های لازم برای پیشگیری به نیازهای پژوهشی در تمام زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی کشور» با توجه به این اصل، نثر به پایه اساسنامه انتشارات مؤسسه که «کمک به توسعه علمی کشور و ایجاد بستر مناسب برای ارائه اندیشه‌ها و تضارب آراء، تبیین و انتقال و اشاعه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تبیین و ترویج ارزش‌های انسانی و اخلاقی، انتقال و اشاعه و پیشبرد دانش بشری، بازخوانی و خلق آثار و اندیشه‌ها در زمینه‌های فرهنگی، هنری، و ادبی ایران اسلامی، تبیین و تحلیل و واکاوی شخصیت‌ها و حوادث تاریخی ایران و اسلام و جهان» هدف خود قرار داده است، این مؤسسه ضمن اعلام آمادگی برای نشر آثار مکتوب علمی و فرهنگی و هنری آرباب فکر و اصحاب قلم، از عموم علاقه‌مندان به ارتقاء سطح علمی و فرهنگی کشور عزیزمان ایران، برای معاضدت فکری و همراهی و همکاری دعوت می‌کند و انتظار دارد محققان والا مقام اعم از اساتید معظم حوزه و دانشگاه و دیگر صاحبان اندیشه، این مؤسسه را یک محفل علمی برای تبادل دیدگاه‌ها و نظرات محققانه خود تلقی فرمایند و با گشودن باب گفتگوهای علمی و فرهنگی و هنری، در تربیت و هدایت نسل جوان کشور که تشنه دانستن و سرمایه آینده‌اند، سهمی مؤثر به عهده بگیرند.

انتشارات مؤسسه توسعه دانش و پژوهش ایران

پیش‌گفتار و ترجمین

منت خدای را که نظم همه عالم از اوست و ذره ذره آفرینش حکایت از حکمت و رحمت او دارد.

علم سمنشناسی قدمتی به بدای تاریخ بشریت دارد و در طول هزاران سال فراز و فرودهای بسیاری داشته است و در بسیاری از اعصار علم اول اقوام، سلاطین و امپراطوری‌ها بوده است و واضح است که مطالعه تاریخ و تفکر در سرگذشت پیشینیان منجر به عبرت آموزی از راه و رسم آنان خواهد شد. در حقیقت، اهمیت تاریخ به جهت عبرت‌هایی است که در دلش نهفته است. اهمیت این موضوع وقتی برجسته‌تر می‌شود که پیشوایان دین مبین اسلام هم به آن واقف بوده‌اند و سفارش اکید نموده‌اند. این موضوع در روایتی در سخنان مولایمان حضرت امام علی (ع) خصوصاً در جای جای گنج به یادگار گذاشته‌اش: «من البلاغه؛ نمود بیشتری می‌یابد و سخنان ایشان ناظر به درس‌آموزی از تاریخ است. ایشان خطاب به فرزند عزیزش امام حسن مجتبی (ع) که آن هنگام در آغاز زندگی قرار داشتند، فرمود: "پسندیدار است که من به اندازه پیشینیان عمر نکرده‌ام، اما در کردار آنها نظر افکنم و در اخلاص و اندیشیدم و در آثارشان سیر کردم تا آنجا که گویا یکی از آنان شده‌ام، بلکه با مطالعه تاریخ آن‌ها، گویا از اول تا پایان عمرشان با آنان بوده‌ام، پس قسمت‌های روشن و شیرین زندگی آنان را از دوران تیرگی شناختم و زندگانی سودمند آنان را با دوران زیان بارش شناسایی کردم، سپس از هر چیزی مهم و ارزشمند آن را و از هر حادثه‌ای، زیبا و شیرین آن را برای تو برگزیدم و ناشناخته‌های آنان را دور کردم، پس آن گونه که پدری مهربان نیکی‌ها را برای فرزندش می‌پسندد، من نیز بر آن شدم تو را با خوبی‌ها تربیت کنم، زیرا در آغاز زندگی قرار داری، تازه به روزگار روی آورده‌ای، نیتی سالم و روحی با صفا داری." این نکات آموزنده از زبان مولای متقیان به ما می‌فهماند که تاریخ و حوادثش را نباید به عنوان یک داستان پنداشت که نقل محافل برای تفریح و وقت گذرانی شود، بلکه خدای متعال اراده فرموده که در طول عمر نظام

هستی، انسان‌ها همراه با حوادث مخصوص به خود بیایند و بروند و از خود عبرت‌هایی بر جای بگذارند که پندآموز باشد و نتیجه آن به طور مستقیم در زندگی ایشان تأثیر بگذارد.

کتاب حاضر ترجمه جلد اول از مجموعه کتب ارزشمند و زیبای تاریخ سمنشناسی است که مربوط به دوره باستان است و توسط آقای فیلیپ وکسلر تألیف گردیده و در یک انتشارات معتبر کتب علمی و دانشگاهی آمریکا یعنی آکادمیک پرس که هم اکنون یکی از زیرمجموعه‌های انتشارات بزرگ الزویر است، به چاپ رسیده است. امیدواریم که با چاپ جلد‌های بعدی این مجموعه کتب بتوانیم آنها را نیز در دسترس ارباب علم و معرفت قرار دهیم. بقیه داریم که اثر بدون اشکال نیست و راهنمایی‌ها و تذکرات اندیشمندان و صاحب نظران روشنی بخش راه ما در چاپ‌ها و جلد‌های بعدی خواهد بود.

محمد امراللهی شریف آبادی

محمد کاظم کوهی